

POSICIONAMENT DE LA COMISSIÓ DEONTOLÒGICA DEL COL·LEGI OFICIAL D'INFERMERIA DE LES ILLES BALEARS DAVANT L'INTRUSISME PROFESSIONAL.

En referència a l'intrusisme professional, la Comissió Deontològica del Col·legi d'Infermeria de les Illes Balears (d'ara endavant, COIBA) vol realitzar les següents reflexions:

La professió Infermera ha de ser una professió reglada, titulada i col·legiada, a fi de garantir la protecció de la salut, així com també el dret fonamental a la integritat física de les persones, tal com consta en els articles 43 i 15 de la Constitució Espanyola, respectivament.

Per a poder exercir la professió Infermera, la legislació vigent contempla en diverses normes amb rang de Llei l'exigència de la col·legiació obligatòria. Entre elles, en la nostra Comunitat Autònoma, com també han fet altres CCAA, en redactar la seva Llei (10/1998 de 14 de desembre) de Col·legis Professionals, en el seu art. 16.1 transcriu l'obligatorietat -sense dispensa alguna- de la col·legiació en els termes previstos en l'art. 3.2 la Llei Estatal 2/1974 de 13 de febrer, sobre Col·legis Professionals, concretament al del territori on tingui el seu domicili professional (Art 3.3), i per a això haurà d'ostentar la titulació requerida i reunir unes condicions establertes en els Estatuts propis de cada Col·legi Professional (Art 3.1).

Aquests Col·legis professionals han d'exercir una labor de vigilància sobre els casos d'intrusisme que es detecten en qualsevol dels àmbits assistencials en els quals es requereix l'assistència i el cuidat infermer. En el nostre àmbit, el COIBA exerceix una labor de vigilància i detecció de suposades infermeres i infermers en alguns centres sanitaris i sociosanitaris públics i privats de la nostra Comunitat Autònoma que no compleixin amb els requisits exigits per a exercir la professió. Per a això, aquest Col·legi sol·licita reiteradament la col·laboració de totes les direccions d'aquests centres.

Cal recordar que, des de l'àmbit legal, el Codi Penal tipifica el delictes d'Intrusisme (art. 403) sent definit com "*el que exerceix actes propis d'una professió sense posseir el corresponent títol acadèmic expedit o reconegut a Espanya d'acord amb la legislació vigent*" i si a més, aquest exercici "*exigís un títol oficial que acrediti la capacitat necessària i habiliti legalment per al seu exercici, i no s'estigués en possessió d'aquest títol*", sent a més penat amb multa d'entre 6 a 24 mesos en funció del delictes. A més, aquest delictes contempla penes de presó d'entre 6 mesos a 2 anys si "*el culpable s'atribuís públicament la qualitat de professional emparada pel títol referit*" o si "*exerceix els actes als quals es refereix l'apartat anterior en un local o establiment obert al públic en el qual s'anunciés la prestació de serveis propis d'aquella professió*".

Els Estatuts del COIBA vigents, contempnen una sèrie de deures estipulats en l'Article 54, dins del Títol III, Capítol II titulat "Dels drets i deures dels col·legiats i col·legiades". Entre ells està el deure de "*complir amb el que disposen els Estatuts*" (Art 54.1) i "*denunciar al Col·legi tot acte d'intrusisme que tingui lloc en el seu àmbit territorial i arribi al seu coneixement, així com aquells casos d'exercici il·legal, tant degut a la manca de col·legiació com al fet que la persona en qüestió es trobi inhabilitada*" (Art. 54.3).

A més, des de la perspectiva de la Deontologia Infermera, no s'hauria de permetre que determinades circumstàncies que requereixin de la contractació d'infermeres en qualsevol àmbit assistencial (públic o privat) sortegin unes normes d'obligat compliment, no sols les de l'àmbit jurídic quant al requeriment de la titulació i col·legiació obligatòria, sinó també d'unes normes ètiques que la nostra professió té. Algunes d'aquestes normes, ens recorda la responsabilitat que tenen les infermeres en la presa de decisions i la delegació d'aquestes; com, per exemple, no encomanar funcions a altres membres de l'equip de salut que són pròpies de la professió infermera i denunciar a aquells que exerceixen sense titulació (Articles 56, 57, 58 i 59 del Codi Deontològic de la Infermeria Espanyola). De fet, l'incompliment de les normes (estatutàries i deontològiques esmentades) pot incórrer en responsabilitats disciplinàries segons estableix el Règim Disciplinari en el Títol VI dels Estatuts, entre les quals destaquen:

- *Considerant-se com falta greu, l'incompliment de les normes deontològiques de la professió, quan no tingués entitat suficient per a ser considerada com falta molt greu (Art. 65.3.f), amb sanció de suspensió de la condició de col·legiat i col·legiada i de l'exercici professional per termini d'1 a 3 mesos (Art. 66.1.B).*
- *Considerant-se com falta molt greu, l'intrusisme professional i el seu encobriment (Art. 65.4.f), amb suspensió de la condició de col·legiat i col·legiada i de l'exercici professional per termini de tres mesos a 2 anys.*

Davant l'anterior exposat, des de la Comissió Deontològica entenem que:

- La professió infermera té un alt grau de capacitat i coneixement fruit de la seva preparació universitària i experiència professional. El compromís adquirit amb la societat des del moment que triem aquesta professió ens fa altament responsables sobre les cures que necessita cada persona al llarg de la seva vida, com a guardians de la salut i benestar de tota la població.

- Les conseqüències de l'intrusisme són transcendents tant per a la professió com per a la ciutadania que el sofreix. Crea mala imatge davant la societat d'un col·lectiu professional, anul·la les garanties socials de l'exercici de la professió, la qual cosa deixa a més a l'usuari en una situació d'indefensió al marge de les conseqüències indesitjades que sobre la seva salut pugui tenir. És, per tant, un fenomen preocupant.

- És fonamental que les entitats sanitàries públiques i privades de les Illes Balears, abans de contractar els serveis d'una Infermera, verifiquin mitjançant consulta davant el Col·legi d'Infermeria si la persona reuneix els requisits de titulació oficial, homologació i col·legiació exigits per la Llei.

- Incorporar a persones que no són infermeres a la seva plantilla, però que exerceixen com a tals, o sense comprovar la titulació corresponent, repercuteix directament en la seguretat dels pacients i en la qualitat assistencial del sistema sanitari i sociosanitari.

- És fonamental que les Infermeres que exerceixen en els diversos àmbits de competència establerts, davant la detecció de persones que no compleixin amb el que s'estableix per a exercir la professió, compleixin amb els seus deures professionals i denunciïn davant el COIBA o la Comissió Deontològica amb la finalitat de poder actuar a fi de preservar la integritat física dels usuaris.

- L'incompliment de les normes (estatutàries i deontològiques esmentades) pot incórrer en responsabilitats disciplinàries segons estableix el Règim Disciplinari en el Títol VI dels Estatuts, entre les quals destaquen:

· *Considerant-se com falta greu, l'incompliment de les normes deontològiques de la professió, quan no tingués entitat suficient per a ser considerada com falta molt greu (Art. 65.3.f), amb sanció de suspensió de la condició de col·legiat i col·legiada i de l'exercici professional per termini d'1 a 3 mesos (Art. 66.1.B).*

· *Considerant-se com falta molt greu, l'intrusisme professional i el seu encobriment (Art. 65.4.f), amb suspensió de la condició de col·legiat i col·legiada i de l'exercici professional per termini de tres mesos a 2 anys.*

Per tant, els membres de la Comissió Deontològica:

- Exigim que les Infermeres col·legiades del COIBA posin en coneixement d'aquesta Comissió o de la Junta del Govern, la detecció de qualsevol persona que no compleixi amb els requisits per a exercir la professió. Des de la Comissió Deontològica es garantirà l'anonimat de les i els denunciants a fi d'evitar qualsevol tipus de represàlia per part de les i els responsables de les entitats sanitàries.

- Avaluaran quantes presumptes vulneracions del Codi Deontològic o de les normes estatutàries del Col·legi arribin al seu coneixement per part d'Infermeres col·legiades respecte a la detecció de l'intrusisme professional o al seu encobriment, donant trasllat a la Junta de Govern perquè resolgui l'oportú conforme al seu Reglament Disciplinari correspongui.

- Exigim responsabilitat als responsables de les institucions sanitàries públiques i privades que, no sols incorrerien en un delicte penal en contractar falses infermeres, sinó que, a més, posen en risc la salut de les persones que acudeixen als seus centres.

Palma, 14 d'abril de 2021

Comissió Deontològica del
Col·legi Oficial d'Infermeria de les Illes Balears